

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 ֆր.
Վեցամսեայ 6 «

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ
2 քիւ մեկ ծրարով
Տարեկան 14 ֆր.
Վեցամսեայ 7 «

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 ար.
Վեցամսեայ 1.50 »

ԿԱՆԵՍԵԿ

— o —

Մանուցման տար
20 ամսերով

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔԵԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ՀԱՍՏԻ

Rédaction du journa

„Iravounk“

V A R N A (Bulgarie)

— o —

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

„Иравункъ“

ВАРНА (България)

— o —

Գրութիւնք եւ
չկն տրուիր

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՅԱՅԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

Նորերս «Ժողովրդային Միութիւն» անունին տակ իր գոյութիւնը յայտնող մարմինն վրայ արդէն խօսուեցաւ այս էջերուն մէջ և ուրիշ տեղեր:

Այդ մարմինը գոյութիւն կը գտնէ մեր այժմեան յեղափոխական անկրկարգուն կացութեան դարձան մը տանելու ակնկալութեամբ:

Իրապէս ի՞նչ պարագաներու մէջ ստեղծուած է սակայն այդ անկրկարգուն կացութիւնը, ու ինչ միջոցներու դիմել հարկ պիտի ըլլար ազգային ազատագրումի գերագոյն ապաւենել կազմող յեղափոխական պայքարը յաջողութեան քիչ շատ ապահով ուղիի մը վրայ փոխադրելու համար:

Ընդունան ջանքեր կը թափուին ազգ. յեղափոխութիւնը կէս մը կատարուած իրողութիւն ցոյց տալու համար. ընդունան իրենց հայրենիքին գոհունակներուն կենդանագիրները յեղափոխական կանոնադր կազմակերպութեանց մեր մէջ գոյութիւն ունենալուն առհաւատեցայ մեզ կը մատնանշուին. հայ յեղափոխութեան ու հայ աշխարհին բովանդակ տարածութեանը վրայ միանշան տիրապետող իրականութիւնը այնքան ահեղ, այնքան յուսահատական, այնքան մահացուցիչ է, ու մեզ խրախուսելու, մեզ խանդավառելու անբնական ճիգեր ընող յեղափոխական կազմակերպութեանց մօտաւոր անցեալը—նոյն իսկ ներկան—այնքան քննադատելի, որ «Ժողովրդային Միութեան» առաջադրած գերը անկարելի համարողները յաւանապէս կուսակցամիտ ու չարակափ շարժառիթներով կը խօսին:

Այս, այնքան ճշմարիտ ու անուրանալի իրողութիւն մըն է թէ հազարաւոր դիակներու կուտակումովը անշեջ ազգային նուիրական գաղափարներու տոնն ու անողորմաբար ապրուստի ու մարմնա-

յին նիւթապաշտ վայելքներու աղուար ու անսպառ շահագործում մը նկատուեցաւ մեր յեղ. կուսակցական տեսնելուն կողմէ. յեղափոխութիւնը իրենց աչքին համահաւասար համարուեցաւ արհեստական ասպարէզի մը և յեղափոխական հակառակ կուսակցութիւն մը իրենց ապրուստին մրցակիցը:

Հայ աշխարհը տագնապող հեծեմանքի, աւերումի, բնաջնջումի օրերուն իսկ անոնք, վստահաբար իրենց առաջադրած նուիրական պաշտօնի դասակարգները ըլլալով, չքաշուեցան, չխափեցան, չզրոյցուեցան հրապարակաւ զիրար նախատելու, զիրար հարուածելու ու բանաբանելու, ազգը յեղափոխութեան առաջնորդելու կոչումը իբր թէ ունեցող պաշտօնավորներուն մէջ մինչեւ իսկ, նախընտրաբար ազգին համակրանքին ու նուիրաներուն արժանանալու դիտումով:

Բայց ո՞չ. անմիաբան մնալը, զիրար փոխադարձաբար անուանարկելը ու բանաբանելը քիչ եկաւ թշուառականութիւնը. նոր շահատակութեանց, նոր սխրագործութեանց պէտքը տեսնելու իրենց կուսակցականի ու արհեստաւորի կերքերուն գոհացում տալու համար. հետեւապէս հասան և անկումի, անբարոյացումի այն դարհուրելի օրերը ուր՝ ազգը դէպի ազատագրում ու տնտեսական հանգրուանը առաջնորդելու, ու անոր գոյութեանը հակելու պաշտօնը իրենց տուող կուսակցութիւնները իրենց գէնքերը պատերազմի դաշտը յուսահատութեան ոգորող յեղափոխականներուն ուղղեցին, յեղափոխական ասպարէզի վստակութեան անշեջ ջանքի արատով մը զրօշմելով. ու այս ազգասպան ոճիւր ճշգիւ կը գործուէր այնպիսի տոնն մը երբ յոյսի նշուլագեղ օրերուն յաջորդած էր սրիւն, սուգ, յուսահատութիւն, մահ:

Ազգային գոյութեան վստակութեան գերագոյն հետապնդումին առջեւ պէտք էր դադրած ըլլային ամեն երկրորդական նկատում, կուսակցական մրցում:

Այսպէս չեղաւ դժբաղդապէս տարիները իրարու յաջորդեցին ու

մեր յեղափոխական կուսակցութիւնները շարունակելին իրենց մեկուսացումի ինքնապաշտ ու գոհացած դիրքը. կուսակցական փոխադարձ պաշարները ու անուանարկումները վերսկսան. տակաւ զրգուտը գերագոյն կերպարանափոխուեցաւ, ու լուսանքները, բանաբանքները, զրպարտութիւնները պատուի աղարտումները սովորական բաներ եղան վերստին:

Ու այսօր, մեզ համար այնպիսի պիղծ միջնորդ մը ստեղծուած է որ եթէ ուրիշ ազգերու մէջ ազգային յառաջդիմութեան ծառայողները կը զրուստուին, մեր մէջ ներկայապէս ազգային յեղափոխական ու վերականգնացումի խնդիրներով զբաղողներուն համար տարածութեան վերապահուած է, իբր վարձատրութիւն, պատուի որ և է կերպով, վերջնական աղարտում, որչափ ալ պատուաւոր ըլլան, որչափ ալ չըր. ջահայեաց գտնուին:

Այսօր, գործունեայ հանգամանք ունեցող ամեն հայու պատիւը, ու ազգային ամեն նպատակաւոր հիմնարկութեան գոյութիւնը վստակութիւնը կը գտնուի:

Այս պայմաններուն մէջ, ամենեւնի աւելի դաստիարակուած ու հայրենասէր անձնաւորութեանց համար անգամ, լուսագոյն ու «միակ տրամաբանական» դիրքը ազգային գործունեութենէ բոլորովին ձեռնադաշտ կենալուն մէջ կը կայանայ. այնքան ճիշդ, այնքան ապահով է որ հոգ պիտի ձգէր իր ծնողքին, հօրը կամ վաւկին պատիւը, եթէ երբեք իրենը կարենար ազատել:

Ու իրաւ ալ, իրենց պատուին դիտակցութիւնը ունեցող ամեն անհատ, գոյելի նախատեսութեամբ մը, ազգային գործունեութենէն հետզհետէ կը հեռանայ, ու սինքրորները, իմաստակները կը տիրապետեն այս դժոխային հրապարակին, զոր իրենց ձեռքովը ստեղծեցին:

Այս կացութիւնը չկրնար սակայն յաւանապէս երկարիլ. զրազէտ մը կամ դիւանազէտ մը

ըլլալու պէտք չկայ մեզ վերապահուած ազգային մօտալուտ անկումը նախատեսելու, նոյն իսկ զգալու համար:

Դաշկացումի և յուսահատութեան այսօրուան շրջանին անհրաժեշտութեան կորովի ու ծայրայեղ մաքառումի ժամանակը պէտք է յաջորդէ:

Թող ուրեմն այս անբարոյութեանց ետեւ ազգին կործանումը զգացող բոլոր անձնուէրները, բոլոր ուղղամիտները միանան և ոյժ տան նորերս «Ժողովրդային Միութիւն» անունին տակ կազմուած խմբակներուն. ճշգիւ այս խառնակ վիճակին բարեփոխութիւն մը ընելու առաջադրութեամբ «Ժողովրդային Միութիւն» անունին տակ, նոյն դրութեամբ ու գործակցութեան նոյն ուղիէն ընթանալու իրարու համախոհ մարմինները գոյութիւն գտան յաջորդաբար Ռուսոսք, վառնա, Պուրկազ. իսկ Բրօվիտէնսի մէջ նոյն նպատակով կազմուած մարմին մը ալ Պուրկազի վարչութեան ուղղած իր մէկ պաշտօնագրով «Ժողովրդային Միութեան» իր գործակցութիւնը ու յարումը կապահովէ:

Իւրաքանչիւր քաղաքի խմբակը իր շրջանակին մէջ միացումի նըպատաւոր ու դրամական ոյժ ձեռք բերելու ջանադիր պիտի ըլլայ. իսկ յեղ. կուսակցութեանց միութեան համար ձեռք առնուելիք տնօրինութիւնները պիտի օրոշուին իւրաքանչիւր վարչութեանց ընտրած պատուիրակներէն կազմուած պատգամաւորներու ընդհ. ժողովոյ մը մէջ:

Բաշխարհը դէպք մըն է այսպիսի մարմնոյ մը զանազան քաղաքներ գոյութիւն գտնելը, այնքան աւելի որ զայն հիմնադրողները չեղանքներ չեն—ինչպէս կուս. տութեամբ ըսաւ յեղափոխական հրատարակութիւն մը — այլ գոյութիւն ունեցող յեղ. կուսակցութիւններէ անջատուող անձնը:

Տ. Էմմանուէլ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մեր մասնաւոր քղաքական

Սօֆիա, 3 սեպտեմբեր

Քաղաքական գործունեական քննարկումը չունի իր անհատական և անհատական լուծարման գաղափարներ և գոնէ ըստ երեւոյթի, լուծարման մէջ ալ կը գործունէ, ինչպէս աստիճանական ինչպէս ծածուկ պահել հանրութիւնէն գոնէ սովորական եղանակները:

Ազատական նախարարութեան ամբաստանիչ—հարցաքննիչ մասնաժողովը իր նիստեր սկսած է եւ կը շարունակէ լուծարման իր քննարկը: Ոչ ինչ տեղեկութիւն:

Փոխառութեան խնդիրը, որ ամեն խնդրէ աւելի կը յուզէր մտքերը եւ կը զգարեցնէր, վրան խօսք անգամ չըլլար: արդեօք կը կարծուի թէ վերջին հարկահաւաքի օրէնքի ուժով գոնէ յետմահաց տուրքերը պիտի կրնանք գոցել մեր ծախսերն ու պարտքերը:

Ամսոյս վերջերը լիտի ունենանք 30% չափ երեւոյթական ընտրութիւն: կատարական երկու կուսակցութիւնը մէջերին համաձայնած կերեւին ընտրելիներու մասին, թէ քանի՞ն ծանօթիստ եւ քանի՞ն Գարապէտի ընտրելու պիտի աշխատին եւ ո՞ր: Նախարարներէն ոմանք արդէն պատշաճ ելած են իրենց կուսակցիցներու մտքերն ու ծրագիրներն ալ ըստ այնմ փոխելու եւ ուղղելու համար: տեղի պիտի ունենան ընտրութիւնը ինչպէս որոշուած է: թէ ներքուստ տարբեր աշխատելով խոսքերի պատճառ պիտի տան:

Թուրք իշխանութիւնը մասնաւոր վերջերս սահմանափակելներու վրայ տաճկաստան գնալ ուղղով Պոլսէն ելան: շատ նեղութիւններ կուտային եւ կուտան, անցագրերը կը խնդրէին: վրանին գտնուած որ եւ է դրամ եւ արժէքաւոր նիւթ յափշտակելով—չըսենք առնելով—չատ անգամ ալ չիտակ բանտ կը տանին եղբի հիշատակ օրէ վերջն ալ տեղերնին կը վերադարձնեն: արտաքին գործոց նախարարութիւնը սուլթանին իշխանութեան ուղարկութիւնը հրաւիրած է այս մասին եւ խնդրած անոր «արգասախրութենէն» այս անհիմն եւ ապօրէն ընթացից վերջ մը տալ: Պոլսական վերջին լուրերէ կ'իմացուի որ «իրատէ»-ը կը հրամայէ այս խնդիրներ փութով կարգադրել:

Իրատէներու ուժը յայտնի է արդէն եւ վրան խօսքի չարժեք: սակայն եւ թէ իրօք կարգադրութիւն մ'ալ ըլլայ այս տակախ խնդրոց, չըսենք թէ Սուլթանը չուզէր արեւելքի քաղաքական միջնորդը միջնցնել:

Տանցիկի եւ Ռայմի քաղաքական տեսակցութիւնը կերեւի զէջ երազներու մէջ ձգած են Սուլթանը, որ պոնէ առ երես համակերպութիւն մը կը ցուցնէ:

Այդ քաղաքական տեսակցութիւններէ ուրիշ շատեր ալ շատ բան կերտուին: Մակնդոնացիք կապանին, որ իրենց գոնէ արեւելեան ուժի ինչ ման ինքնօրինութիւն մը պիտի տրուի եւ կը կանխեն ըսելու, որ Ձաւրը իր թէ այս մտքը առաջարկներ ալ ըրած ըլլայ վերջէն կայսեր:

Երազողներ ալ կ'ան եւ մեր մէջ Հայաստանի համար:

Ի հնունդ երբ գիտաւոր աստղ մը երեւեր, արքայը անժամանակ խօսէր: որ եւ է բանի մ'ալ մեկնութիւն կը

տրուէր եւ պատերազմ կամ ուրիշ զէջութիւն մը կապառուէր: գիտութիւնը ցրեց այդ գաղափարներ եւ այսօր քիչեր չեն գիտեր թէ ինչ նշանակութիւն ունին բնական այդ երկու թեր, հիմա ալ քաղաքական երեւոյթներն են, որ զմեզ կը խաբին, իրաւ է որ կայսեր կամ ժողովրդոց կիսանքն իրենց ձեռք ունեցող մարդիկ ոչինչ բանի համար կամ ժամանցի համար չեն տեսնուիր: բաներ մը կեփեն մէջերնին: քայքայ չխաբուինք: այս տեսակցութիւններ ալ եւս խաբէական երեւոյթներու կարգն անցաւ եւ մեր սպասածէն բոլորովին տարբեր խնդիրներու վրայ կ'ընեն ըլլալ:

Կրնանք մենք մեր գործեր, մեր բաղդ մեր իսկ ձեռքը կարգադրել ու լինցնել: ուրիշին օգնութիւնը երկրորդական է: Դու օրէնք քեզ: Աստուած ալ քեզ կ'օգնէ, կ'ըսէ Գերմանացին:

Այլ քանի՞ն հակառակ ընթացքի մէջ կը գտնուինք: մեր վերջին մէկ գործին մէջ ալ, թէ անհատական, թէ ընկերական եւ թէ ազգային ու կը սպասենք, որ յառաջ երթանք կամ կերթանք:

Զիտքերը ինքզինքնին:

Պոլսէն 31 օգոստոս

Կ. Պոլսէ կը հեռագրուի թէ Մուշի եւ Սասունի նոր Զարդերը չի սկսած, հայերը Մուշի մէջ թրքական զօրանոց մը ուժանդակով օգր հանած են սպաննելով տեղի քան 80 թուրք զինուոր:

Այս փորձը պատճառ եղած է արիւնշուրջ կռիւներու հայոց եւ թրքերու միջեւ:

Վիեննայէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հայկական ազգային եկած լուրերուն նայելով Մուշի մէջ օգր հանուած զօրանոցին խնդիրը թրքական լիբերալները մըն է, վերջին Զարդերը ու խօղձու: Թիւնները արգասախրութիւն համար:

«Յրանք Յուրթէր Զայթուէկ» Պոլսէն կ'իմացուի թէ, Սասունի եւ Մուշի Զարդերը ուհե լի են եւ քե տակաւին կը շարունակուին:

Բազմաթիւ զօրախուճեր զըրկուած են:

Լոնտոնէ կը հեռագրուի: Կլասկովի խաղաղութեան համաժողովին մէջ վիճարանութեան դրուեցաւ առաջարկը, որով մեծ պետութիւնները համաժողովի մը պէտք է հրաւիրել հայկական խնդիրը լուծելու համար:

Սթուրճէ անուն Գերմանացին ընդդէմացաւ, ըսելով թէ հայկական խնդիրը լուծելու համար, Թուրքիոյ զէմ պատերազմ բանալու է:

Հայ պատուիրակուհի, օրիորդ Կիրակոսեան առաջարկեց բարոյութեան ճշմարտ բանեցնել Սուլթանի վրայ, քանի որ հակառակ պարագային նորէն պիտի վերականգնուի Զարդերը:

Ռուս պատուիրակը յայտարարեց թէ Ռուսիոյ սիրով պիտի միջամտէր եթէ եւրոպական կռուի մը տեղի տալու վախը չ'ունենար: Ի վերջոյ, ընդունուեցաւ այն առաջարկը որով պիտուի թիւնները կը հրաւիրուին համաժողով մը գումարել ի նպաստ Հայկական հարցին:

Պոլսէն Ռոյթթիշէ քորեսպոնտենց լրագրին քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պոլսոյ թուրքերէն միոյն մէջ, հայու մը պարտեցնէ, ուժանդակով լիցան խոշոր ռուս մը գտնուելու է: Բացուած քննութենէն հաստատուելու է թէ ռուսը 6 տարիէ ի վեր այն տեղ կը մնար, եւ թէ ուժանդակ տն: զիտա դարձած էր: Սոստ հանդերձ օստիկանութիւնը բաղկալի հայեր ձերբակալուած է:

Վիեննայէ կը ծանուցանեն: Սուլթանը հրամայեց որ Պոլսէ կարիւր թուրքիոյ զոյգ լուր Պոլսէն ելանք իրենց ճամբորդութեան նպատակը կանխապէս իմացնեն, այսինքն ինքզինքնին եւ թարկին օստիկանութեան հսկողութեան:

Լոնտոնէ կը ծանուցանեն: Պոլսոյ պետական խորհուրդը ժողով գումարեց թուրքիոյ քրիստոնեաներուն վիճակին վրայ խորհրդակցելու համար:

Երկու վիճարկութիւն մը ետք խորհուրդը մերժեց ձեռք առնել այն միջոցները որոնք կըրնային քրիստոնէի վիճակը բարելաւել:

Կրտսերագոյն խորհրդական, որդի Եէյի-իւ-իւլաւի, խօսելու ընդմեջ այս մերժումին դէմ, ըսելով թէ թուրքիոյ արհամարհելի երկիր մը դարձած է եւ վիճակը յոյժ ծանր է:

Եէյի-իւ-իւլաւին որդին յուրից նաեւ թէ պատրաստ է այդ խօսքերը կրկնելու նոյն իսկ Սուլթանին ներկայութեան:

Սոյն յայտարարութիւնը մեծ իրաւանցում պատճառեց:

Յօջանի արական եւ իգական վարժարանները միացնելու գաղափար մէկ կողմ թողուած է: Ըստ առաջնոյն երկու վարժարաններու ուրիշ կեանք պիտի ունենան: Մեր շնորհաւորութիւնները Հոգաբարձութեան:

Գ. Ա.

Փ. ՊՈԼՍՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՓԱՐԱՆՆԵՐԸ

Նախորդ յօդուածովս կոչուած կընէի «Շարժում»-ի տեղացուին որ իր հիւանդ երեւակայութեան մէջ գոյութիւն ունեցող «գոյթակեցեցի» եւ յուսահատական» երեւոյթները մասնաւոր ընէ: միգրի միջնակցներու ալ, որպէս զի ըստ այնմ մաքրեց մը խնդրուի:

Իր պապանձումը հզօրացուն ապացոյցն է, թէ կամ գոյութիւն չունին այդպիսի բաներ, ինչպէս հանգուած ենք, եւ կամ վատասիրտ մըն է այդ տեղերը որ գուցէ տարադրած մտքէն ալ չէր անցնէր որ ամեն մարդ պատահանաւոր է իր ըսածին եւ պարտական է հաշիւ տալ հասարակութեան, որուն հետ կը խօսի հրապարակաւ: Թողով այդ տղան իր արժանաւոր դերին մէջ, կը փութամ ես խոստումս կատարել, գրելով սեղույս Ազգ. վարժարանաց մասին:

Անցեալ տարի Թաղ. խորհրդոյ կազմաւորութեան պատճառով զըզրոցներու պիտեցնէր գրեթէ կէս առ կէս նուազեցաւ, եւ ամբողջ գործը յանձնուեցաւ երեք ուսուցիչներու, որոնք իրենց բոլոր կրթածն ըրին եւ գործադրութեան զինքն ծրագիր մը որ համապատասխան էր եւ պատրաստուած ծիարք Եսէրիմանի, Յակոբ Պոյաճեանի, եւ Յովհաննէս Արամեանի խորհրդակցութեամբ: Թէ այդ ծրագիրը շատ համապատասխան էր, այդ անկարելի է հերքել եւ սակայն ամէն պարագայի առաջ յայնպէս որը ուսուցիչները չէին, այլ անոնք որ պատճառ գործան խառնակութեանց եւ, հետեւաբար, գործի համապատասխանութիւն:

Գալով յառաջիկայ շրջանին համար, ուրախ եմ յայտնելու թէ հակառակ տիրացուի վայնաստեղծութեան, զորպիսիք շատ կանոնաւոր ընթացք մը պիտի կրնան ունենալ հաւանականաբար, քանի որ ընտրուած է այնպիսի ուսուցչական խումբ մը որուն իւրաքանչիւր անդամը ծանօթ է թէ իբրեւ մասնագէտ եւ թէ իբրեւ փորձառու ուսուցիչ:

Նորընտրի ուսուցիչներէն Տիար Յ. Պոնտեքեան արդէն հասած ըլլալով միջնակց, նախնական խորհրդակցութեան ընթացքով թաղ. խորհրդոյ հետ եւ ընդունուած ծրագիր մը որ շատ աւելի ճոխ է քան անցեալ տարուանին, եւ որուն գործադրութեամբ պիտի կրնանք ունենալ աշակերտներ, որոնք սոսմային ազնիւ կրթութեան մը հետ լուսագոյն պաշար մը պիտի ունենան եւ յաջողութեամբ պիտի մտնեն կ'մնալ օնը, ու պիտի ընդունուին դիւրութեամբ Գ. Պ. զատարան, պարագայ մը զոր մասնաւոր զարգացումը իրենց ստանալով պիտի կրնանք մը կը ներկայացնեն եւ ժողովրդին միատարութիւնը կուգին շահագործել: առանց խանգարելու յայտարարելով թէ իրենք կ'մնալ օնի նոյն զատարան համար աշակերտ կը հասցնեն, իր թէ Ազգ. վարժարանաց մէջ անկարելի ըլլար առանկ հրաշք մ'ը գործել:

Թաղական խորհուրդը ուսուցչական կարող խումբ մը կազմելու յաջողութեան յետոյ, որոնց նաեւ աւելի ոյժ տալ Յրաններէնի գաստխօսութեամբ, որով ուրիշներ կը տքնին փոշի փչել մեր աչքերուն:

Ներկայ. — Ուսուցչական մարմինը իրենց ընտրութեամբ ամեն իրաւունքի կուտան ինչ յուսալու, թէ ի մեծ զօրազդութեան «Շարժում»-ի գուշակին, այս տարի լուսագոյն վիճակ մը պիտի ունենան մեր Ազգ. վարժարանները, որոնց մօտ իրենց գոյութեան իրաւունքը կը կորսնցնեն մասնաւոր նախկին խորհուրդները, մասնաւորապէս անոնք, որոնք կուտակեցան քորակաւորի մը պիտի ծառայեն աւելի:

Շնորհաւորելով նորընտրի Ուսուցչական մարմինը, լուրը ծնողներու ուղարկութիւնը կը հրաւիրենք Ազգ. հաստատութեանց վրայ որպէս զի առանց արտաքին շարժականութեան ներքին ականջ կախելու համարաշու-

բէն բոլորումն անոնց չուրջը եւ թոյլ չառն ու կարգ մը մարդիկ իրենց հերթաւորութեան մէջ յաջողութեան գտնեն :

Տարակոյս չունիմ որ նորոնորոն ուսուցիչները խղճի մտօք պիտի գործեն առանց կարեւորութիւն տալու տիրացուներու վարահանութեանց , որոնցմով գոյցէ լեցուին դարձեալ «Շարժում»ի սխալակները :

ՄԱՍԷ

«Հնչակ» թերթին եւ իր կողմէն ՀԱՐՈՒՆ

12 Յունիս 1901 թիւ մեր յայտարարութեան չը պատասխանեցիք եւ Լոնտոնի «Կեդրոն» ու Պուրկազի խմբակը չնիւրկայացուց մէկը իր դատը պաշտպանելու եւ իր նուիրական պարտականութիւնը կատարելու համար :

Պուրկազի «Հնչակ» մասնաճիւղի նախկին անդամին եւ կնքապահին յայտնութիւններն ալ լռութեամբ մարտնչիք ու ի՞նչ չարող էիք ընել բացայայտ ճշմարտութեան հանդէպ , չէ՞ որ ստանալու էիք անորոշութեամբ միակ արհեստն է խաւարի մէջ գործելը :

Ձեռք զարմանար ձեր բռնած այս ընթացքին համար , որովհետեւ ուրիշ բան կարելի չէ սպասել կասկածելի անձերէ կազմուած խմբակէ մը որ յեղափոխութեան անունին տակ ծածկուած եւ քաղաքներու ո՞վ գիտէ ո՞ր ծակը մտած անկէ պուլս կարծապէս պատգամներ , հրաւիրներ , ըստպատկութեան , վճարներ ու անոր աւտոր հասցէին ուղղուած հայհոյութիւններ եւ վրդաբարոյութիւններ , որոնք եղբայրք՝ եղբորք գէ՞մ գիտէ եւ անմեղներու արեւը մտնելէ զատ օգուտ մը չունենին եւ չունին բնաւ :

Ճշմարիտ եւ անկեղծ հայրենասէրը կամ յեղափոխականը՝ խաբեւայ ու բողոքողին սուտ լռելիք հրատարակելով եւ ժողովուրդին միտքը պղտորելով չգրադիր , որ անբարոյականութեան ամենէն սոսկալին է , այլ կը գործէ , եւ կայծակի արագութեամբ կը հասնի այն վայրը , ուր գործ կայ , ուր ազգային շահերը կը վտանգուին , ուր յեղափոխութեան ստակները —

յուսկէս կը վատնուին , ու կը կատարէ իր պարտականութիւնը : Թէեւ մենք յեղափոխական եղած չենք , բայց այնպէս կը մտնենք յեղափոխութիւնը եւ մեր հետ ամեն անոնք , որ քիչ շատ կը հասկնան , թէ ի՞նչ է ազգասիրութիւնը եւ անշահախոյժի գործունէութիւնը :

Եթէ ես կուսակցութեան մը իրաւունքները բռնաբարող եղած եմ տարինիս յայտնի , ուր էին մինչեւ ցարդ ձեր գործակալ ազգասէր պարոնները ու իրենց «Կոնսուլարը» եւ նոյն իսկ հիմա ինչո՞ւ չէք պատասխաներ իմ դատուելու հրաւիրի ու հրապարակէն փախուստ կուտաք :

Այս ամենը ցոյց կուտան թէ դուք , «Հնչակ» հրատարակող պարոններդ ու օգնական «Կոնսուլարներդ» ուրիշ բան չէք , եթէ ոչ խարդախութեան եւ խտրաբարոյութեան մարմնացումը եւ կաշխատիք սեւացնել , մրտեղ ամեն պատուաւոր մարդիկ ստոր հաշիւներէ անտէրոգութեամբ :

Ու «Հնչակ»ի մէջ հրատարակել Սահակեանի մը պէս արարածին գըրածները . — «Որուն ի՞նչ ըլլալը ամեն մարդ գիտէ» . — բողոքները գուցէ էիք , սպասցոյց մըն է բարոյական այն անկման , ուր կը գտնուիք դուք ձեր «Հնչակ» թերթը ու Պուրկազի սեւ գործակալները :

Յովհաննէս Սահակեանի մասին զատիւար ունենալու համար կը յանձնարարենք Պ. Հնչակեաններուն , կաղալ Տրժալմա վիսցիֆ անուն պոլի . պաշտօնական թերթին նո. 229 , 21 հոկտ. 1899 թուոյն մէջ հրատարակուած պատժական ազգը :

Ետեւ կը լսէք եթէ երբեք աւանդ ու աչք ունիք , կըստանք ձեր ներկայացուցչին կամ ընելիք կարգադրութիւններուն պէտք եղածը արեւորեալու համար :

Միւսիկ Թորիկեան

28 օգոստ.

Պուրկազ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Ծանօթ երգիծարան Պ. Յ. Ալիբաբէ հետեւեալ յայտարարութիւնը ստացած եմ , զոր հաճութեամբ կը հրատարակեմ :

Ամեն ոք գիտէ թէ Պ. Ալիբաբէ իր ճիւղին տէրն է եւ շատ լաւ սորված է իր ընթերցողներէն խնդուքներ քաղելու արհեստը : Իրեն բան մը պակաս չէ մտղթանքներ ընելու համար . միայն յարաւեռն իրան :

Փարոսի առաջին տարեշրջանի վերջին 101րդ. թիւին մէջ , 28 Մայիս 1898 , խմբագրութիւնս կըսէր՝

«Յառաջիկային վերագահելով Փարոսի մէկ տարուան մէջ կատարած բարոյական գործին վրայ խօսիլ , կը փութամք յայտարարել որ «Փարոս»ի երկրորդ տարեշրջանը սկսելէ առաջ հիմնական ինչ ինչ կարգադրութիւններ անհրաժեշտ ըլլալուն , ստիպուած ենք ժամանակ մը դադարեցնել անոր հրատարակութիւնը՝ այդ ժամանակամիջոցին մէջ պէտք եղած միջոցները ձեռք առնելով՝ ապահովեցնելու համար — եթէ երբեք կարելի է — եղբայրս յայդ միակ թերթին կանոնաւոր հրատարակութիւնը » :

Այսօր ուրախ ենք կարենալ աւետելու մեր արտասանման սիրելի ազգայիններուն թէ երբ տարիէ վերջ , իրագործուած կը տեսնենք մեր փառք որով կարելի կըլլայ մեզի վերադառնալ «Փարոս»ի երկրորդ շրջանի հրատարակութեան՝ շնորհիւ այն թանկագին աշակցութեան զոր մեզ կրծայնի մեր բարեկամները , մեր գործին համակողմները եւ ընդ որս աւանանք որով իսկապէս իր նպատակին ծառայող թերթի մը վերականգնուցող են :

Մեր առաջին թուոյն վերագահելով խօսիլ այն ամեն կարգադրութիւններու վրայ որոնք այս անգամ հիմնական , կանոնաւոր եւ փայլուն պիտի ընեն մեր թերթին վերերեւումը , ներկայիս պատիւն ունինք ծանուցանել թէ «Փարոս»ի Բ. տարեշրջանի առաջին թիւը հրատարակ պիտի ելլէ յառաջիկայ սեպտեմբեր 19ին 1901 եւ պիտի հրատարակուի շաբաթը երեք անգամ , Երեքշաբթի , Հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը , հախիւնէն աւելի մեծ ծաւալով եւ եղբայրս ու արտասանման լաւագոյն գրիչներու աշխատակցութեամբ :

Հիմնադիր - Տնօրէն «Փարոս» լրագրի Թ. Ալիբաբէ

4 Սեպտ. 1901

Գահիրէ

Ա.Ս.Տ. ԽՕՄԻ

Հեգնելու վարժ լեզուի մը բոլոր ճկունութիւնը ցոյց կուտայ այս անունով վերջերս նրեան ելած պրակ մը , որուն առաջին թիւը աչքէ անցընելու պատենութիւնը ունեցանք :

Խմբագրութիւնը շատ լաւ կընէ , եթէ անձնակազմութիւններէ աւելի՝ առարկայ ընէ իր ձաղկաւ մեղմունք , հանրային այն գէպերը , որոնք զգալի դաբար ոչ զանցողիկ քանակով մը արժանի են խարագանուելու ամէն կերպով :

Կր կարծենք գիտնալ թէ հասարակութիւնը ասկէ աւելի կօշտուի :

«Ազատ Խօսք» կը խոստանայ իր ընթերցողներուն տալ առ նուազն 12 թիւ տարուան մէջ :

Իր բաժանորդագիրն է տարեկան 5 ֆրանք :

Հասցէն

Մ. Բեռլին քառ. Ազաւ Խօսք

4 , ուր st կիյլովէք

Բարի

ԹԱՏԵՐԱՎԱՆ

Քանի մը անգամներ առիթ ունեցած եմ ունկնդրելու Տէր եւ Տիկին Յակոբեանը բնին վրայ :

Վաղը գիշեր ի նպաստ յիշելներուն տրուելիք երեկոյթի առիթ սուտ մեզ սոյն երկու տողով կոչուած ընել բոլոր թանկասէր ազգայնաց , որ բարեհաճին իրենց գործնական քաջակրթութիւնովը պատուել գիշերն :

Վստի գի պէտք է խոստովանիլ , որ քաջակրթութեան արջանի են բեմին այդ երկու մշակները :

Տիկին Յակոբեանի գողտր , մնւածադէկ ու թրթռուն չեշտը՝ բաւական լաւ ողբերգորի մը տպաւորութիւնը թողած է վրաս . եւ միւս կողմանէ տեսած ալ եմ , որ Պ. Յակոբեան իր Տիկնօջ առաւելութիւնները հաւասարակշիւութեամբ անոր ինչ ինչ գերասանական կարեւոր ձիրքերով օծուած , երկուքը մէկանց յաջողած են կազմել զոյգը , որուն վրայ կրնանք հաւատք ունենալ ապագային համար իբրեւ հայ թատերաբեմին զարդ կազմելու կոչուող նորածիլ ծաղիկներ :

Եթէ թատերը՝ ինչէս կրնան , այն

ԹԵՐԹՕՆ «ԻՐԱՆԻՆԻՔ»-ի (13)

ԳՆՈՒՆԻ

(ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԿԵՍԵՐԷՒՄ)

—Օրիորդներու մասնաճիւղին ալ յանձնել հարկաւոր է այս նիւթերէն , հարցուց Գնունին :

—Անտարակոյս , որովհետեւ երկու պայուսակներ ալ կան բերուելիք , պատասխանեց Հրաչին ընկերացող մարդը : Բայց նայելու է որ պատրաստուած ուժերը գործադրութեան գրուելիք ուժեր ըլլան :

—Այդ մասին քննաւ մի մտածէք . պիտի կարգադրեմ այնպէս , ինչպէս կը կարգադրուի բանակ մը պատերազմի դաշտին մէջ , վրայ բերաւ Գնունին : Դուք ինձի նիւթեր , հրազեններ եւ ամեն ինչ հարկաւոր եղածները հասցուցէք , մնացեալն իմ պարտականութիւնս է : Այն , Հրաչ , գիտնալիք թէ որքա՞ն հողի մարտի է , որքա՞ն կը ստանապիմ վրէժներու մէջ , եւ որքա՞ն գտն է ինձի այս անողոր համբերութիւնը :

—Իրաւունք ունիս , ընկեր , հառաչեց Հրաչ տրտմութեամբ մը լեցուած :

Կէս գիշերն երկու ժամ անցած էր : Հրաչ եւ իր ընկերները մեկնեցան : Գնունին ամբողջ գիշերը չը կրցաւ քնանալ :

Առաւել , յուսադէմին , պատրաստուեցաւ խուճերը տեսնելու երթալ , երբոր գուռը զարնուեցաւ : Եկողը Մակեդոնացի ծերունին էր :

Երեք շաբաթէն աւելի կըլլար որ չէր երեւնար . —Ո՛ր մնացիք , բարեկամ , հարցուց Գնունին մտերմական անհուն գորովանքով մը :

—Ի՞նչ գիտնամ . . . մընջեց Մակեդոնացին : Բայց գուցէ ինչպէ՞ս էք :

—Պատրաստութեանց մէջ եմ . . .

—Ի՞նչ պատրաստութիւն . . .

—Այս անգամ Պուլսոյ մէջ ցոյց մըն ալ պիտի ընենք , շեշտեց Գնունին :

—Ցո՞յց . . .

—Այո՛ :

—Ձե՛մ հասկնար . . . ցոյց ըսելով արեւահեղ կոխակնարկել կուզէք , նկատել տուաւ Մակեդոնացին :

—Ի հա՛րկէ . . . Եթէ ոչ ուրիշ կերպով չպիտի կրնանք զեպաններու ուշադրութիւնն եւ , հետեւաբար , եւրոպական կառավարութեանց միջամտութիւնը ձեռք բերել , առարկեց Գնունին հաստատական եղանակով մը :

—Ո՞չ ապաքէն զեռ երէկ էր այդ փորձն եղաւ , զեռ երէկ էր այդ միամտութեան այնքա՞ն զոհեր տուի , բարեկամ , ընդհատուց ծերունին : Կարծեմ թէ ձեր անմեղներու արեւը սա Մայրաքաղաքի մայրիկներուն վրայէն զեռ սրբուած չէ՞ . . .

—Ի՞նչ զեպաններու ուշադրութիւնն եւ եւրոպայի անողոր միջամտութիւնը չէ՞ք կրնար ձեռք բերել ատարեւելով :

—Մենք համոզուած ենք որ եւրոպան այն ժա

մանակ պիտի փութացնէ իր միջամտութիւնն , երբ իր շահերուն վտանգուելը կը տեսնէ : Մէկ խօսքով , մեր նպատակը բուն միջոցներով եւրոպական գիւնադիրութիւնը սխալեցունելն է , որպէս զի մեր արդար դատը փոշիներու մէջ չը թողու :

—Կը սխալի , կըսես . . .

—Տարակոյս չկայ , որովհետեւ իր շահերուն վտանգը պիտի տեսնէ :

—Ըստ իս , այդ շահերը գիւնադիրներու սեղանին վրայ ծիծաղելի երեւոյթներ են միայն : Խնդիր մը չէ ասիկա եւրոպան զբաղեցնելու : Իսկ զալով ձեզի , ցոյցն առանց կորուստի՞ պիտի ընէք . . .

—Ո՛չ , ի՞նչպէս կարելի է որ առանց զոհողութիւններ ընելու , ցոյցը յաջողիք գործադրելու : Մակեդոնացի ծերունին պահ մը խորին դառնութեամբ Գնունին երեսը նայեցաւ :

—Միթէ՞ բաւական չեղան կորուստները . . . միթէ՞ քիչ անմեղ արեւն թափեցիք , քիչ անմեղ զոհեր տուիք եւ թէ քիչ զոհողութիւններ ըրիք , հառաչեց անհուն կակիծով մը : Բայց ի՞նչ եղաւ . . . ըսէ՛ , բարեկամ , ո՞վ նայեցաւ ձեր թշուառութեան վրայ , ո՞ր մեծ պետութիւն միջամտութեան ակնարկ մը բրաւ , մէկ խօսքով , ո՞վ ուշադրութիւն դարձուց ձեր խղճալի երկրին վրայ : Ո՛չ ոք :

(Շարունակելի)

լապէս ոչ նուազ բարոյացողքն էր իր-
թարան մըն է, մինք շատ սիրով
յանձն կառնենք՝ ի վարձ կամ ի պա-
տիժ հոն աշխատող մշակներուն, ա-
նաչառ քննադատի դերը ստանձնել,
եթէ «Իրաւունք» բարեհաճէր տեղ մը
տալ մեզ իր սրահակներուն մէջ յետ
աշտորիկ:

Արգոս

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԲՕԼԻԹԵԳԻՅԷ

ԹԻԻՐԲԻՍ

Սուլթանըն Կալանդարը

Ետգրնում, Սթամպուլ Ռուս
էլչիսի Ս. Ջէմալի, ստորալա-
կիտէրէք, Սթամպուլի տա-
ղու պուլան գարընջըրգ ի գէր-
նէ Սուլթանըն տըգգաթընը տա-
վէթ ի թախիստէ. սուլթան մէ-
սուլիյէթի վախիստ ի գէրիսէ հո-
մի ի թախիստէ, տիւրէք «Եմիւրէր-
մի ի թախիստէ»:

Պու ճէվապըն, նէ տէրէճէ մու-
ղայիսի հագիլգաթ ումար տիւր
տէքի վազըլար իսպաթ ի տէ-
պիլիլը:

1894 սէնէսի նիհայէթըրինտէ
վաճառ եէնի թախիստ ումար վա-
խիստէն էմիւրէրինի գապալ
ի թախիստէ ի թախիստէ ստորալա-
կիտէրէք, Սթամպուլ ճէվապըն
տէքի, «Եմիւրէրինի էմիւրէրինի
թախիստէ ի տէքի» թէքիւրէք
եմար վախի, պոչ եէրէ տէքի թի,
«Եմիւրէրինի տէքի կէօնէ ֆախիտէ
հասըլ ումար»:

«Եմիւրէրինի Բատիլաճըրըն
էմար պու տըր» տէքի եէնէ ճէ-
վապըն, «Յագաթ պու հարէ-
թէթիսիլէ քէնտիլէրինի բոնանէ
տալէթ ի տէքի» — Տահա էլի
եմ, էլէր քսեան ի թախիստէ, գըր-
տան կէչիլիլը:

— Ամանիա իմէրաթըրըն
Պողոտա տէքիստէն, Պէյ-
րուլ վախիստ (մուստէրէն գապ-
թիսի նազըրըն ուն) նազըր թախ-
իլէ միւլաթաթընտ, գըրիլըն-
ըն սէպէպի հագիլգաթի թիւ ումար-
ընը ումարընտ, պիւլա թէ-
րէտաթիստ «պիլգաթ Սուլթան
քէնտիլի տիւր» տէքիստէ:

— Արթըր պուլան սոնրա
Սուլթանըն թէքիպիստէ նաֆիլէ
ինանան ումար:

— Պահրիյէ նէգարէթի, նազը-
րըն սանիսի գապաթի Յախի գախ-
պիւր ինկիլիլ վարդըլըն գախ-
աթ պիւր գախ կիւնտէն պէրու
Սուլթան տապընտ միւլաթաթի
ի թախիստէ, պու սէպէպի, էմ-
վալը միւլաթաթի ումարըն, եմիւր-
հիւրէթի թախիստէն գապթ
ի տիւրիստէ, Յախի գախ Սուլ-
թան պիւր թախիստէ եմիւր-
աթ, պահրիյէ նէգարէթիստէ
սուի ի տախիստէն պահա, վէ
պահրիյէ նազըրըն ուն հաստէ

բաշաեթ թէքիստէ վէ թէքիստէ ի-
տէքիստէ ի թախիստէ:

— Ս. Թիւրքիսի, ստորալա-
կիտէրէք ի թախիստէ ճոգ մէմու-
ղայիսի տըր, ճիւրքի սուլթան
հիւրէթի մէթի քէնտիլիստէ 162,000
լիւրա թախիստէ ի թախիստէ իսպ-
թիւր տըր:

— Սթամպուլի 11 սեպտեմբեր
թախիստէ «Յիւրէթիստէ» կա-
ղէթաթիստէ վէրիլէն թէքիլընտ
նազըրէն, Յիւրէթի սէքիլի վէքի
ի Ս. Պապիս, Պապիս Ալիյէ
պիւրիլընտիստէ քի, ի թախիստէ
սու վէ թախիստէ ֆախիլընտ
մէքիլընտ հաստէ, Յիւրէթի սէ-
քիլիստէ թէքիլընտիստէ վէ թիւ-
սըլընտ ումարըն հաստէ, հաս-
տէ ումարըն նազըրըն պաղըն-
տա ի թախիստէ:

— «Էթո տը Բառի» նիւ վէրտի-
կի մալիստէն նազըրէն, էլէր
Պապիս Ալի թախիստէ կիւրի լո-
րանտա վարիստէրիստէ տախի
այնը մուլաթաթիստէ պուլընտա
քէնտի-
լիստէ ի թախիստէ, ու վազըլ
Ս. Ջէմալիստէ Սթամպուլ տալէթ
ի տէքի, միւլաթաթիստէ սիւստի
եէլէրի ի թախիստէ կիւրի տէքիստէ
ի տէքիստէ Յիւրէթիստէ ի տէ-
քիլընտիստէ սէպիլընտէ ի թախիստէ:

— Պէրիլիստէ քալպալըն նէլը
ի թախիստէ պիւր հագիլգաթիստէ
պիւրէն, թախիստէն վէ թախիստէ
միւլաթաթիստէ պիւր ճէվապըն
լարըն թախիստէ ի թախիստէ
նէն սիւստիստէ թախիստէ կէչ-
միւր, վէ վալըն պուլան միւլաթաթ-
մէլէրտէ իսպըլ թէքիլընտ ու-
մար տըր:

Շիւրիլիկ պու պապիս թախիստէ
լաթիստէ տըր:

— Սթամպուլի 12 սեպտեմբեր
թախիստէ թախիստէ վէրիլէն ի տա-
սի թախիստէն նազըրէն սեպ. 1
տէ Սուլթան պէթիլը վալընտի-
լար ճարի ումարընտ, ստորալա-
կիտէրէք Պապիս Ալիստէ թէլըն
հասըլ ումար, ճէր նէ գապաթ պու
վալընտիլընտ, ի թախիստէ պէյ-
նիստէ հասըլ ուն միւլաթաթիստէ
իսպըլթ ումարըն թախիստէ ի թ-
մէք իսպըլթար իստէ տէ. նաֆի-
լէ եէրէ: Պիլիստէ պալիստէ Սուլթան
կիւրիստէ ի թախիստէ էմար ալըն՝ վէ
վալընտ գոմանտանտ 8 թախիստէ
աթըր ճարիստէ հարպիյէ նա-
զըրըն թախիստէն էմար ումարըն:

Սուլթան վէ Սուլթան էթիւրէնտ
քիւրիստէն մաթիստէ էթիւրէնտ
իսպըլթիստէ վէրիլէն թէքիլընտ
անլալընտ կէթիստէ իսպըլ 1 տէն
օգոստոս նիհայէթիստէ տէքիստէ
վալընտ ճէվապընտ աթիստէ
100ի միւլաթաթիստէ ի թախիստէ, վէ
պուլընտ 25ի 5 կիւնտ գապթըն-
տա գաթիլ ումարընտ, հաստէ պիւր
կիւնտէ 5 քիլի մաթիլընտ:

Քիւրտ պէթի ուն Շէրիֆ աղա-
նըն, Սուլթան գապաթիստէ ճիւ-
րընտ էթիւրէնտէն գաթիլ ումար-
ընտ ումար պէթիստէն, քիւրտ
էթիլ մէլընտ գապաթիստէ հալմա

ի թախիստէ, էթիլէրիստէ հալմա ի թախի-
ստէ 40 էթիլէրիստէ հալմա ի թախի-
ստէ տըր:

— Պու գըրիլընտ սէպէպի
թիւ ումարըն Սուլթանտ ստորալա-
պալ սըգըլմաթարիստէ եէնէ վալի-
լէր իսպըլթիստէ հաստէ իսպըլթիստէ:

— Սեպտ. 14 թախիստէ «Թախիստէ» կա-
ղէթաթիստէ (էթիլիստէնտ) սէր-
լէվալըն թախիստէնտ, Սուլթան
Սապուլ վէ էթիլընտ գըրիլընտ
տան պահա իսպըլթիստէ, էթիլընտ
լէթիլիստէնտ պու պապիս կէթիլը-
նտիստէ գապաթիլընտ թախիստէ
տէքիստէ: Տիւրքիստէ պու ումար
գըրիլընտ նէթիլընտ միւլաթաթիստէ
օլընտաթընտ, ումարիստէ օլաթաթը
կէչէն նազըրէնտէնտ անլալընտ
տըր: Պէթիլընտ տէքիլընտ իսպըլ-
պէն, Պէթիլընտ անտաթիլընտ 61իստէ
մապաթիլընտ Սուլթանտ ի թախիստէ
մէթիստէ մը տըր: վէ տախի 1895տէ
օլ ումարի գըրիլընտ էթիլընտ
տալէլընտ մուլաթաթիստէ էթիլընտ
Սուլթանտ թախիստէ ի թախիստէ
(Սեպտ. 14) թախիստէնտ ի թախիստէ
նազըրէնտ, սեպտէնտ պիւր հարպիյէ
լէնտ, մուլաթաթիստէ պիւր միւլաթաթի
թէքիլընտ ի տէքիլընտ. գիւրա էթիլընտ
մէթիլընտիստէ սուլթան ումարիստէ
էթիլընտ էթիլընտ վար տըր, վէ ճիւր-
ընտաթընտ կէթիլընտ էթիլընտ
սիւրաթիլ-
լարընտ պիւր ան էթիլընտ պու
անլալընտ հաստէնտ պապաթիլընտ
գիւրա
թախիստէնտ տըր:

— Սեպտիկտէ քալպալըն ճիւր-
մաթիլընտ տալընտ, Սապուլ Աւա-
տիլա էլիստէ Ս. Քալիստէ, Սեպտիկ
գոմարիստէնտ պիւր գապաթիստէ
Աւատիլա քալպալընտ մուլաթաթի
ի թախիստէ ի թախիստէ վէրիլընտ
տըր:

— Արապիստէնտ գապիլ էթիլիստէ,
ալընտաթիստէ ալընտ Սուլթանտ
գապընտ քիւրիստէնտ տըր, վէ 50, 900
քիւրիստէնտ միւլաթաթիստէ պիւր
օլաթիլընտ ի թախիստէ: Թիւրքիստէ
նըն 7իստէ օլաթիլընտ 40,000 տաթիլ
օլաթիլընտ աթիլընտ միւլաթաթիստէ,
վէ հարպիլընտ նէգարէթիստէնտ
աթիլընտ իս-
թէթիստէ տըր:

— Սուլթան Ռուս էթիլիստէնտ
էթիլընտիստէնտ Սապուլ քալպալընտ,
մէթիլընտիստէ թախիստէնտ օլընտաթիլընտ
թա-
լէպ ի թախիստէ տըր: ճիւրիստէ
Քոթիլընտ իսպըլա հալիստէ պուլընտաթիստէ
տըր:

ԹԻՐԱՆՈՎԱԼ

Լորտ Քիւրիստէնտ Բաթիլընտ
վէրտիկի թէքիլընտ նազըրէն
Սեպտ. 9 տան պու սէքի գապաթ
Պէթիլընտէն 67 քիլի էթիլընտ, 67
հարէլի, 384 մապուս վէ 163 քի-
լի թէքիլընտ օլընտ վարմընտ: Պուլ-
տան մապաթ 177 թիւթէնտ, 65,
պիլի 214 գալընտ, 371 վալիստէ,
3,400 պարկիլընտ, 19,000 թէս տա-
վար գապթ օլընտ տըր:

— Լորտ Քիւրիստէնտ, Պէթիլընտ,
աթըլ թէքիլընտիստէ ի թախիստէ
վէրտիլի միւլաթաթիստէ սեպ. 15 տէ
իս-
թաթ պուլընտ տըր: Կաղէթաթիստէ,
հէթիլընտ սիւրաթիլընտ պուլը-
նտ Պէթիլընտ ի թախիստէ, Լորտ
Քիւրիստէնտ պու իսպըլաթիստէնտ
էթիլընտ օլընտաթիլընտ պահա ի թ-
մէքիստէ տըր:

— Բաթիլընտ, Տէլիլընտ
վէրիլընտ մալիստէնտ կէթիլընտ,
Պու-
լիլընտ Լորտ Քիւրիստէնտ պու
իսպըլ
նազըրէնտ թէքիլընտ ի թախիստէ

միւլընտ
— Բաթիլընտ, «Էթիլընտ»
տանտ պէլթէ վէրիլընտ թէքիլընտ
նազըրէնտ, թախիստէնտ ճիւր-
հարիլընտ ի թախիստէ Ս. Քիւրիստէնտ
մալիստէնտ օլընտ պիւրիստէ, ինկի-
լիլընտ տըր ի թախիստէ ի թախի-
ստէ տըր:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Սթամպուլի Լոնտոնըն «Սթ-
նիկ Բաթիլ» կաղէթաթիստէ վէրի-
լէն մալիստէնտ նազըրէնտ Սթ-
նիստէ հիւրէթիստէ, Սթամպուլ
մապուս պուլընտիստէ էթիլընտ
Սթամպուլընտ 19 քէնտէնտ էթիլ-
նիստէ գապաթ Սթամպուլ թախիստէ
տան սէպէպի պուլընտաթիլընտ
թախիստէ ճիւրիստէ մալիստէնտ
պուլընտ, հարպ սէքիլընտիստէ
Սթամպուլ էթիլընտ սէպթ իստէ.
էթիլ ի թախիստէ:

ՁԻՆ

Կէչէնտ նիւստիստէնտ հալմա
օլընտաթիլընտ կիւրիստէ Ձին մէթիլընտ
պիւրիստէ. վէ 12 ճիւրիստէնտ
միւլաթաթիստէնտ սուլթան ճարիստէ
իսպըլաթիլընտ տըր: պապըն էթիլմի.
թէքիլընտիստէ տէքիստէ իսպըլաթիլընտ
— Պու-
սէթիլընտ հէթիլընտ օլընտ ճիւր-
թէքիլընտ էթիլընտ սուլթանտաթիլընտ
— ճիւ-
րանտէնտ Բաթիլընտ պուլընտ էլ-
լիստէնտ գաթիլ ի թախիստէնտ
աթիլընտ տիւրէթիստէ ի թախիստէ
հարպիլընտ:

— 450 միլիոն թախիլ, (պիւր թախիլ
3 1/2 ֆր.) հարիստէ 1,587,000 ֆր.
րանտ թախիլընտ հարպիլընտ,
հիւրէթի 4 ֆիւրիլընտ, 39 թախիլ
մէթիլընտ ի թախիստէնտ — Սեպ-
թէթիլընտիստէ մուլաթաթիստէ ի թախիստէ
քիւրիստէնտ տաթիլընտ պուլընտաթիլընտ
— Ձին թէքիլընտաթիլընտ
պիւրիստէ, էթիլընտիստէ ալընտիստէ օ-
լանտ պիւր ճիւրիստէ տախիլ օլըն-
տընտ թախիստէ ի տախիլ, ի տախի օ-
լընտաթիլընտ — Ձին իսպըլթիստէ նազը-
րէթի օլանտ, Ձին-Լի-Եմաթիլընտ տա-
խիլ էթիլընտ գապաթընտ ի թախիստէ,
էթիլընտ ումարիլընտ թախիստէնտ օլըն-
տընտ պիւր իսպըլթիստէ նէգարէթիլընտ
թէքիլընտ օլընտաթիլընտ գապաթիլընտ
տըր:

ԱՄԵՐԻԿԱ

Սեպտիկտէ ճիւրիստէնտ քիւրիստէ
Ս. Սեպտիկտէ սեպ. 14 տէ ետըր կէ-
թիլընտ էթիլընտ տըր:

ՌԱՏՐՈՆ ՊՈՐԻՍ

Վաթիլընտ իսպըլա կոլընտ վալընտ 6
սեպ. ճիւրիստէնտ գիւրիստէնտ աթիլընտ
կապիլընտ ճիւրիստէնտ աթիլընտ
աթիլընտ իսպըլա թախիստէնտ
գապաթիլընտ ճիւրիստէնտ Սեպ. 14 թախիլ
կոլընտիստէ: Նիւրիստէնտ էթիլընտ
«Ռաթիլընտ» անտէնտ անտէնտ
«Ռաթիլընտ» անտէնտ թախիստէնտ
պապընտ Եթիլընտ ճիւրիստէնտ
անտէնտ եթիլընտ կոլընտաթիլընտ:

Одговорникъ Н. Драгулевъ.

Печатница «Взаимность», Варна